

מעדני אשר

גליון תנ"י (שנה י')

פרשת שמייני

תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע שיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
לאידיש 12-311 ללשון הקודש: 47-111

היסוד הוא מצות עינוי, ממילא אין חיוב על הקטן שהוא פטור ממצוות, עיי"ש שם באריכות והביא את הזכרון יוסף.

ובשו"ת תשובות והנהגות כרך ה' סימן קפ"ח כתב שמעתי שיש בתי כנסיות שמחלקים ביום הכיפורים סוכריות לקטנים שאינם צמים, ולדעתי אין להקל בזה, ויש בזה איסור לא תאכלום לכמה פוסקים.

וכתב: דהנה יש להבין מהו ההיתר להאכיל קטנים ביום כיפור, והרי הוא דבר שבאיסור כרת ונאמר לא תאכלום שאסור להאכיל לקטן איסור תורה, וב"מועדים וזמנים" ח"ו סימן כ"ז ביארתי שהאיסור של לא תאכלום הוא רק באיסור חפצא כמו נבלה שרצים דם וטומאה, אבל עינוי של יוה"כ הוא מצוה על הגברא, ואין בזה איסור לא תאכלום, אבל הבאתי דברשי"י יומא ע"ח ד"ה אינשי עבדי להו מפורש שיש איסור לא תאכלום באיסורי יוה"כ, שכתב שאסור להנעיל סנדל לקטן מדין לא תאכלום, וכן בר"ן יומא ג' מדפי הר"י"ף מפורש שיש איסור לא תאכלום ביוה"כ, עיין שם שהקשה היאך מותר לרחוץ קטן והרי עובר בלא תאכלום.

ולמעשה במנחת חנוך מצוה שיי"ג אוסר להאכיל לקטן אלא אם מסתכן כשיצום, וכן דעת המ"א סימן תרט"ז סק"ט שאסור להאכיל לילד בידים, ובמ"ב ס"י תרט"ז ס"ק ה' מביאו, רק שבשעה"צ שם רוצה לחלק שזהו רק בבן י"א או י"ב דמדרבנן צריך להתענות ולהשלים, אבל בפחות מכך שאין מתענה אלא לשעות איסור.

ולע"ד נראה דבמאכלים המונעים עינוי י"ל שמוותר ואין בזה איסור לא תאכלום, דמאחר שהוא מסוכן אם יתענה הותר להאכילו למנוע העינוי כדי שלא יסתכן ואין דין לצמצם באכילה המונעת עינוי, ואף שמי שאכל ביוה"כ מפני הסכנה ויצא מהסכנה אסור להמשיך לאכול ואם אכל חייב כרת, ולא אמרינן כיון שהותרה הותרה, וכמבואר ברשב"א קידושין כ"ב ד"ה רב אמר מותר אבל בקטן שאין האיסור בעינוי הקטן, וכל האיסור הוא רק על המאכיל, אין בזה דין לצמצם וכשהותר אמרינן הותרה, וביותר י"ל שא"א לקבוע בקטן כמה הוא צריך, אבל מה שאוכל להתענג בעלמא שאינו למנוע העינוי לא הותר מעולם להאכילו, ולא שייך מפני שהותרה הותרה, וראוי לחשוש שיש בזה איסור לא תאכלום.

האם ביום כיפור יש איסור לתת אוכל או ממתקים לילדים בידים כיון שאסור לספות איסור בידים?

בפרשת י"א מ"ב כל הולך על גחון וכו' לא תאכלום כי שקץ הם.

בגמ' בימות קיי"ד ע"א ילפינן מג' מקומות דאסור לספות איסור לקטן ואחד מהם ילפינן מפסוק הנ"ל, ובגמ' שם מסביר מדוע צריך ג' פסוקים עיי"ש.

יש לחקור קטן שמוותר לו לאכול ביום כיפור האם מותר לתת לו אוכל בידים כיון דמותר לו לאכול או דילמא אסור לתת לו אוכל בידים דאינו שונה משאר איסורים שקטן אינו מצווה ואסור לתת לו בידים.

הנה המגן אברהם סימן תרט"ז סק"ט כתב שאסור להאכיל לילד בידים ביום כיפור, דהוא ספיית איסור דאסור.

ובמשנה ברורה ס"י תרט"ז ס"ק ה' מביאו להלכה, רק שבשער הציון שם רוצה לחלק שזהו רק בבן י"א או י"ב דמדרבנן צריך להתענות ולהשלים, אבל בפחות מכך שאין מתענה אלא לשעות אין איסור להאכילו.

ובמנחת חינוך מצוה שיי"ג את"י כתב נראה לי אף בילד קטן גמור תיכף ממש בשעה שנולד אסור להאכילו ביום הכיפור רק הצריך לו אבל לא יותר אך בקטן כזה אי אפשר לצמצם, אבל קטן פחות מבן ח' שנה אף דאין מענין אות, מ"מ בידים אסור להאכילו אם אכל היום ויכול לסבול אסור להאכילו בידים כן נראה לי ברור.

אבל בשו"ת זכרון יוסף סימן ו' **חולק על המנחת חינוך:** וסבירא ליה שמצות עינוי ביום הכיפורים אינה כשאר מאכלות אסורות, דכל המאכלות האסורות הרי הם עצמם חפצא של איסור, משא"כ ביום הכיפורים היסוד הוא מצות עינוי, ויש איסור לבטל את העינוי ע"י האכילה, והואיל וקטן אינו מחוייב במצוה, ממילא אין עליו איסור לבטל את העינוי, ולכן אין על הגדול איסור להאכילו.

וכן בשו"ת חלקת יואב ח"א או"ח ס"א י' תמה על מנחת חינוך שביום כיפור לא מקרי כלל ספיית איסור, ומביא את דברי הזכרון יוסף.

וכן בספר מקראי קדש להגרצ"פ פרנק זצ"ל חלק ימים נוראים ס"י מ"ג הביא חקירה זו בשם המרחשת, ואף הוא הזכיר את הסברא שאם

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג **מרדכי שפירא שליט"א** קרית צאנו נתניה

לרגל שמחת ארוסי בתו תחי' במז"ט

עב"ג הבה"ח המופלג בתורה ויראת שמים

כמור יוסף זאב בלומניג נ"ו מבחירי ישיבת יד הלוי בריסק

בנו של הרה"ג רבי משה אליהו שליט"א ראש כולל שבט הלוי בית שמש

וברכת מזל טוב לסבים החשובים מחשובי מרביצי התורה

הגאון רבי שמואל אריה שפירא שליט"א ר"מ בקרית צאנו נתניה

הגאון רבי יצחק אזיק לוי שליט"א ר"מ בישיבת קלוזנבורג בארא פארק

הגאון רבי ראובן בלומניג שליט"א ר"מ דישיבת בית שרגא ומח"ס פרי ציון

הגאון רבי בן ציון וואזנר שליט"א רב בהמ"ד שבט הלוי מאנסי - בית שמש

יהא רעוא שיזכו לרוות נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרב **יעקב ישראל מיינער**

שליט"א לונדון

לרגל שמחת הולדת נכדתו תחי'

בת לחתנו

הרב עזריאל שלמה פישמן שליט"א

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

**האם במקום שאין עירוב מותר לאבא לתת לבנו הקטן סידור
כדי שיביא אותו לבית הכנסת?**

קימ"ל אור"ח סימן שמי"ג דאפילו איסור דרבנן אסור לספות לקטן בידים.

יש לחקור האם במקום שאין עירוב מותר לתת לקטן שיטלטל את הסידור לבית הכנסת או דילמא אסור.

הנה כתב הט"ז אור"ח סימן שמי"ו בשם המרדכי שיש היתר להביא המפתח ע"י תינוק במקום שאין שם עירוב, כמו ע"י אינו יהודי, כיון דאין לנו רשות הרבים בזמן הזה, אלא כרמלית דרבנן.

והקשה שם הפרי מגדים במ"ז סק"ו איך מותר הרי קימ"ל דלהאכילו בידים אף איסור דרבנן אסור.

ומתיר: דאפשר למצוה לבית הכנסת יש להתיר, כמו שבות דשבות ע"י עכו"ם, דשרי במקום מצוה, והוא הדין במקום שאין עירוב, לאמור לתינוק להביא סידור וחומש לבית הכנסת.

אבל בשו"ת רבי עקיבא איגר מהדורא קמא סימן ט"ו נשאל האם מותר לטלטל הספרים לבית הכנסת ע"י תינוק פחות מבן ט'.

וכתב השואל ג' סברות להיתר:

- א. דיש לסמוך על הרשב"א דאיסור דרבנן ספינן ליה בידים.
- ב. כיון דלא הויא מילתא דקביעות לא שייך ביה שהקטן יתרגל לטלטל במקום שאין עירוב
- ג. במקום חינוך מותר לתת איסור לקטן, כמו שכתבו התוס' פסחים פ"ח ע"מ א'.

ומדחה הרבי עקיבא איגר את כל הג' היתרים.

ההיתר הראשון: אינו נכון דהא הר"ן פרק כל כתבי כתב להדיא דאף להרשב"א ספינן ליה רק לצרכו אבל לא לצרכו ואדרבה מחינן בידיה.

ההיתר השני: דדוקא בההיא עירובין מ' ע"מ ב' דזמן ביה"כ דמדינא הויא מותר ליתן לקטן לשתות, דמה שעושה הקטן השתיה הוא צורך עצמו, אלא דמ"מ כיון דאנן עושים בשבילנו לברך שהחינוך אסור דלמא אתי למסרך, ובה מחלקים דבמילה ביה"כ דלאו מלתא דקביעותא מותר, והכל במעשה הקטן ענין לצורך עצמו, אבל אם מעשה התינוק על דעת הגדול מדינא אסור.

ההיתר השלישי: גם זה אינו, דמותר רק לחנך הקטן במצוה במעשה זו והוי ג"כ לצורך התינוק להרגילו במצוה אבל לא לצרכו.

ומסיק הרבי עקיבא איגר: וז"ל לדעתי יש תקנה ליתן להתינוק חומש וסידור שישא לבה"כ לצורך עצמו להתפלל ולשמוע קריאת התורה, וממילא יצטרף הגדול עמו להתפלל יחד.

וכן בשו"ת חתם סופר ח"ו סי' י"ג מסיק דאסור לטלטל ע"י קטן, אם לא שהויא לצורך הקטן עצמו, שנכנס להתפלל שם, ומחנכים אותו מצוות תפילה.

וכן בשו"ת מהר"ם שיק אור"ח סי' קע"ג כתב דיש מקום להקל לתת סידור וחומש לקטן להביאם לביהכ"נ דרך רשות הרבים שלנו, כיון שיש בהוצאה זו צורך מצוה שמחנכו להתפלל ולקרוא מתוך הסידור והחומש, ודמי למה שכתבו התוס' בפסחים פ"ח שבחינוך לצורך מצוה מותר למספי לקטן איסור.

ובפרי יצחק חלק א' סימן י"א תמה על הרבי עקיבא איגר דלא שייך כאן להתיר לטלטל לקטן אף אם הקטן יתפלל בזה: דאע"ג

דמבואר בתוס' פסחים פ"ח ע"מ א' דמותר לתת איסור לקטן במקום חינוך, ולכן מותר לתת קרבן פסח לקטן אע"ג שאינו יכול להימנות ויש איסור ספיית שלא למנוייו בידים, ומובא להלכה במגן אברהם סימן שמי"ג מ"מ הא דהתירו התוס' והמג"א רק כשעצם האיסור דהיינו התקיעה בשבת או אכילת הפסח הוא החינוך, אבל בהוצאה לצורך התפלה הרי אין מצות חינוך במעשה איסור דהיינו בהוצאה, דאין קיום מצוה רק בתפלה ובקריאת התורה, א"כ אין ראייה להתיר לצורך חינוך.

מעדני אשר: יש לדון בהיתר זה שכתבו הפוסקים דלכן מותר לתת לקטן משום דבמקום חינוך מותר לתת איסור לקטן, ע"פ

מה שהקשו אחרונים החתם סופר נדרים ל"ז ע"א וכן בשלמי נדרים שם ובהפלאות נדרים על הא דאיתא במשנה נדרים ל"ה ע"ב המודר הנאה מחבירו לא ילמדנו מקרא, ובגמ' ב"ד ל"ז מוקי דמיירי דהמודר קטן, חזינן דאפילו במקום חינוך של לימוד התורה אסור למספי איסור לקטן, ותרצו דיש לחלק דעד כאן לא כתבו התוס' דשרי למספי איסור לקטן במקום חינוך אלא באופן שאי אפשר לחנכו באופן אחר דכיון מן התורה קטן אין יכולים להימנות אין אפשר לחנכו אלא באופן של איסור אז התירו משא"כ בנדרים אפשר להתקיים החינוך שלא ע"י איסור שיכול ללמוד עם אחר ואין צריך ללמוד דוקא עם המודר הנאה אין כאן היתר, א"כ לפי זה ה"ה הכא, כיון שיכול לקיים את החינוך באמצע השבוע אי"כ אין היתר לתת איסור לקטן.

ולענין הלכה: פסק המשנה ברורה בביאור הלכה סימן שמי"ג כמו הרבי עקיבא איגר שאם התינוק צריך את זה להתפלל מותר, אבל לאבא אסור.

מדוע אין מזכירים יציאת מצרים בהבדלה?

בפרשת י"ח ולהבדיל בין הקודש ובין החול.

איתא בגמ' שבעות י"ח ע"מ ב' אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המבדיל על היין במוצאי שבתות הויין לו בניס זכרים, דכתיב להבדיל בין הקדש ובין החול, וכתוב התם להבדיל בין הטמא ובין הטהור, וסמך ליה אשה כי תזרע.

הנה הרמב"ם הלכות שבת פרק כ"ט הלכה א' כתב מצות עשה מן התורה לקדש א את יום השבת בדברים שנאמר שמות כ' זכור את יום השבת לקדשו, כלומר זכרהו זכירת שבת וקידוש, וצריך לזכרהו בכניסתו וביציאתו, בכניסתו בקידוש היום וביציאתו בהבדלה.

הנה בשו"ת שיח יצחק סימן קס"ט הקשה לשיטת הרמב"ם דסבירא ליה דהבדלה דאורייתא, למה לא מזכיר יציאת מצרים בהבדלה כמו בקידוש, הרי איתא בגמ' פסחים ק"ז ע"מ ב' אמר רב אחא בר יעקב וצריך שיזכיר יציאת מצרים בקידוש היום כתיב הכא דברים ט"ז למען תזכור את יום וכתוב התם שמות כ' זכור את יום השבת לקדשו, ואם הבדלה נמי מטעם זכירה מדוע שלא יהא חיוב להכיר בה יציאת מצרים.

ומתיר: דהנה בסוף פרשת שמיני כתיב, כי אני ד' המעלה אתכם מארץ מצרים וגוי' להבדיל בין הטמא ובין הטהור ויקרא י"א, מ"ה מ"ז ובאור החיים הקדוש שם כת' וז"ל אין הקב"ה כביכול יכול ליחד שמו אלא על המושלל ממין הרע ההוא, ולזה לא יחד שמו עליהם עד שהוציאם מארץ מצרים, ועפ"י"ז אומר, כיון שאומר בברכת הבדלה, המבדיל בין קודש לחול בין ישראל לעמים, וזה נעשה רק ע"י ההעלאה מארץ מצרים, ממילא הזכיר בזה יציאת מצרים, ועיין בשו"ת שבט הליי חלק א' סימן נ"ד.

מדוע אין מברכין על נטילת ידים לפני נטילת מים אחרונים?

מאי שגא מנטילת מים ראשונים?

בפרשתן י"א מ"ד והתקדשתם והייתם קדושים.

בגמ' ברכות נ"ג ע"ב עיין בגרי"א שם והתקדשתם, אלו מים ראשונים, והייתם קדושים, אלו מים אחרונים.

ובגמ' עירובין י"ז ע"ב ב', וכן חולין ק"ה ע"ב ב' איתא דהטעם שתקנו חכמים מים אחרונים משום דמלח סדומית מסמא את העינים.

ובספר מעדני אשר פרשת וירא הבאתי את קושיית המאירי על הא דאמרין בגמ' שבת ק"ה ע"ב דמי שחולה עינים שילך לים המלח ויכניס מלח לעינים ויבריא, דחזינן דמלח סדומית טוב לעינים.

ותירץ בב' אופנים:

- א. מלח סדומית לבד מסמא את העינים, אבל ים של סדום מרפא, כך תירץ במאירי שם.
- ב. מרפאין את החולה, ומסמאין את הבריא, כדרך הרבה רפואות שהם מרפאים חולים, ומסכנים אנשים בריאים, לכן מי שחולה טוב לו שילך לים של סדום ויתרפא, משא"כ אדם בריא, כך תירץ במאירי.

הנה הרמב"ם פ"א מהלכות ברכות ה"ד כתב וז"ל ולמה אין מברכין על נטילת ידים באחרונה, משום שלא חייבו בדבר זה אלא מפני הסכנה, ודברים שהם רק מפני הסכנה אין מברכים עליהם.

יש להקשות: דהרמב"ם סותר את עצמו דכתב שם ס"ק י"ב דהעושה מעקה מברך, הרי התורה כתבה שהטעם של עשיית מעשה מפני סכנה כמו שכתוב פרשת כי תצא כ"ב ח' "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו" חזינן דאף במצוה דהוא שמירה מסכנה מברכים על זה, כך מקשה בפרי מגדים בפתיחה להלכות נטילת ידים, וכן במנחת חינוך מצוה תקמ"ו, וכן סוברים פני מבין ארי"ח סימן ח', ובתורה תמימה פרשת כי תצא ס"ק ע"ה, וכן בקטאות סופרים בהשטות להלכות מוזות סימן מ"ב אות ב'.

איכא כמה תרוצים:

- א. כיון דיש מצוה מן התורה אע"פ שהיא משום סכנה מברכים, משא"כ נטילת מים אחרונים דהוא רק תקנת חכמים לכך אין מברכים, כך תירץ בפרי מגדים בפתיחה להלכות נטילת ידים, וכן במנחת חינוך מצוה תקמ"ו, ובשו"ת פני מבין ארי"ח סימן ח', ובתורה תמימה פרשת כי תצא ס"ק ע"ה, וכן בקטאות סופרים בהשטות להלכות מוזות סימן מ"ב אות ב'.
- ב. טעם הדבר שאין מברכים על דבר שיש בו סכנה, משום דאיכא לא תעשה בדבר ושומר נפשו מאד, וכל מקום שנאמר השמר הוא לא תעשה, ואין מברכים על לא תעשה כמבואר ברא"ש פ"ק דכתובות משא"כ במעקה יש עשה מפורש ועשית מעקה לגגך, ודאי מברכים, כך תירץ בתקון משה חנוכה ע"מ קל"ד כעין זה תירץ בחיי אדם כלל ט"ו ס"ק כ"ד, ובענין אין מברכין על מצוה דרבנן משום לא תסור הא הוא לא תעשה, ועל לא תעשה לא מברכין עיין בספר מעדני אשר פרשת וישב תש"ו.
- ג. טעם הדבר שאין מברכים על דבר שיש בו סכנה, משום שהיה עושהו אפילו בלא צווי התורה, משא"כ במעקה שומר נמו לאחרים וזה לא היה עושה בלא הצווי של התורה, כך תירץ בשו"ת פרי השדה ח"ב סימן ט"ז ס"ק ד', ועיין בשו"ת לבושי מרדכי ארי"ח ח"א סימן ג' מה שתיירץ בכמה אנפין, ועיין חזון איש ח"ו"מ בהשטות ס"ק י"ט לפי זה נמו מתורץ.

והנה במצות מעקה יש ראשונים דסבירא דאין צריך לברך: דברוקח סימן שס"ו כתב שאין לברך על מצות מעקה, משום שהיא מצוה שיכלית, שגם אומות העולם נוהגים בה, ובשו"ת עמודי אש סי' ב אות כ"ד כתב לפי זה לבאר את דברי מרן ז"ל שלא כתב בשו"ע ח"ו"מ סימן תכ"ז שדיבר שם מענין מעקה, איזה ברכה צריך לברך בשעת עשיית המעקה, והוא משום דסי"ל כדעת הרוקח הנ"ל, דאין מברכים על מצות מעקה, ובמאירי מגילה כ"א ע"ב ג"כ מבואר בדבריו דאין לברך על מצות מעקה.

להאיר את הלב באורות השבת

הלק מיוחד
לביאור תפילות השבת
על דרך העבודה והקשר שלהם לשבת

הופיע הספר החדש מסדרת ספר
אכסוף נועם שבת
הלק
פני שבת נקבלה
מאמרים על רוממות קדושת שבת

להשיג אצל המחבר:
הרב יעקב גליק | 057-3104744

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברוקלין

א אימתי טבילה מטהרת לאדם. בפסוק אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור ויא לו ע"י בכס"מ פ"ז מאבות הטומאה ה"טו שאין הטמא נטהר בשעת כניסתו למים רק בשעה שיוצא מן המים, וצ"ע דיעו"י בחולין דף ל"א דטבילה לקדשים צריכה כונה ואשה שהפילו למים נקרא טבילה בלא כונה ואינו מועיל להכשיר לאבילת קדשים, וצ"ע מדוע לא מועיל לה, הרי הטבילה היא בשעת העליה ויציאיה מן המים וזה כבר נעשה בלא להסתכל בהם.

ב בהסתכלות בבהמה טמאה. להבדיל בין הטמא ובין הטהור ויא מ"ו כתב רש"י לא בלבד השונה, אלא שתהא יודע ומכיר ובקי בדין, ומקור דברי רש"י הוא בתנ"כ, והנה בס' ישועות חכמה מבעמ"ס מסגרת השלח סי' ל"ג אות י"א כתב שאין ראוי להסתכל בבהמות טמאות כי הוא ממשך רוח טומאה, ולבאור דבריו נסתייר מדרשת הת"כ שמבואר שיש מצוה לדעת ולהכיר את הבהמות הטמאות והטהורות וא"א להכירם בלא להסתכל בהם.

ג ברכת שהחיינו על ספירת העומר. הקשה הר"ן בשילהי פסחים מדוע לא מברכין שהחיינו על מצות ספירת העומר ותירץ דשהחיינו בא על הנאה ובוה אין לנו אלא עגמת נפש על החורבן, ומעתה קשה מאוד דאי"כ מדוע מברכים על לולב שהחיינו היכא שאין נוטלין ביום ראשון כגון כשראשון חל בשבת הא כל הנטילה הוה רק זכר לחורבן וצ"ע.

ד שכח לספור וספר ביום. הנה דעת הפמ"ג בפתיחה לא"ח היא דאפילו כשיש ספק ספיקא לחייב ברכה אכתי דינא הוא דתפס ברכות להקל ולא יברך, וצ"ע דהא הלכה פסוקה היא עיין שער היצין במשנה ברורה תפס מה שבשלא ספר ספירת העומר בליטה וספר ביום יכול להמשיך ולספור בברכה מטעם ס"ס דשמא הלכה כדעות שיכלים לספור ביום, ואת"ל שאינו יכול הלכה אכתי שמא הלכה כדעות שדילוג אינו מפריע לספור בברכה.

ה החילוק בין מניין הימים למניין השבועות. בספירת העומר מונים הימים והשבועות, יש דעות שהן שתי מצוות חלוקות וצ"ע מדוע במספר הימים מתחילים למנות מתחילת היום ואומרים שהוא יום אחד לעומר (עיין תוס' מנחות סו א ד"ה זכר שכתבו שיש להקדים לספור מטעם תמימות) ובמספר השבועות סופרים בסוף השבוע, ולמה אין מונים מתחילת השבוע כמו בימים.

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת חובה את השולח להיכנס להגדלה על סך 1000 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגדלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיבויי בהגדלה.
3. כל חודש, בראש חודש הערך הגדלה בין כל השולחים, הוזהב יבדוקו התשובות, ותקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 במייל meir.s.1000@gmail.com ולברורים ופרטים נוספים בטלפון 057-3154010 נא לציין שם וטלפון על התשובות. כמ"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות הישבו.

אנו חוזרים ומבקשים, השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיחיה ברור לאור משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגדלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעודדי לספר שיצא לאור בתנוד לב"ג.

התשובות לכל חודש ניסן ניתן לשלוח עד ר"ח אייר

מכתבים למערכת

מי שרוצה לאכול מרור בהסיבה האם מותר

במה שחקרתם בשם הפוסקים בהא דקמ"ל אור"ח סימן תע"ח ס"ק א' יקח כזית מרור ויאכלנו בלא הסיבה, דכיון שהוא זכר לעבודת אינו אוכל בהסיבה, דיש לחקור אם רוצה להחמיר לאכול מרור בהסיבה האם רשאי או דילמא אינו רשאי, דכיון שהוא זכר לעבודת ראויה היה שלא יאכל אותו בהסיבה דהויה תרתי דסתרי, וצריך לחזור בלא הסיבה, והבאתם דלהלכה רשאי להסב במרור, והבאתם כמה ראיות לזה.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת
הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

נראה להביא עוד ראיה דרשאי להסב במרור, דהא לשיטת הלל שהיה כורך פסח מצה ומרור ואוכל ביד בהסיבה, וכן לדין דכורכים מצה ומרור ואוכלין בהסיבה ע"י סימן תע"ח אס נאמר דאינו רשאי להסב כשאוכל המרור, א"כ אמאי כשאוכל המצה עם המרור אוכל בהסיבה, נהי מטעם המצה אוכל בהסיבה, אבל מטעם המרור לא הויה ליה להסב אלא על כרחך דגם כשאוכל מרור רשאי להסב, ועל כן כשאוכל מצה ומרור אוכל בהסיבה.

אכל מצה בלא הסיבה ואח"כ בא רבו אצלו האם צריך לאכול עוד הפעם מצה

מה שחקרתם בשם הפוסקים בהא דקמ"ל סימן תע"ב ס"ו שמי שאכל מצה בלא הסיבה לא יצא וצריך לאכול שוב בהסיבה, דיש לחקור מה הדין כשאדם שכח ואכל מצה בלא הסיבה, ואח"כ כשנוכח לאכול שוב, בא אליו רבו ופטר מהסיבה, האם יאכל שנית מצה בלא הסיבה, כיון שעשתה אינו רשאי להסב לא יתקן באכילתו השניה מה שפגם בראשונה, או יש לומר שבאכילתו הראשונה לא קיים המצוה כדון, לפי שהיה חייב להסב, ואכל בלא הסיבה, אבל עכשיו כשהגיע רבו, פטר הוא מהסיבה וכשאוכל בפניו בלא הסיבה מקיים המצוה כדון, ופסקתם דצריך לחזור ולאכול א"ע שעכשיו יאכל בלא הסיבה.

הבה"ח אהרן הכהן קוליק נ"ל בני ברק
נלענ"ד כיון דבאותה שעה שאכל בלא הסיבה לא יצא יד"ח, ולא הועילה אכילתו לכן צריך שוב לאכול, ולכן כשאוכל בפני רבו כיון דפטר הוא מהסיבה יצא יד"ח אכילת מצה, כיון דמה שחטר לו זה האכילה שלא נחשבה אכילה, ומצאתי דכבר קדמוני בשו"ת שבת הקהתי ח"ד ס"ק קלו"א אות ב.

הרב אליהו נתנאל שליט"א חיפה

נראה להעיר הדבר תלוי בחקירתו של הגר"ח מברסקי האם דין הסיבה הוא מדיני המצה שיש לאוכל בהסיבה, וכן מדיני היין שיש לשתות בהסיבה, או דילמא דהויה דין בפני עצמו של הסיבה ורק חז"ל יתקנו זה במצה ויין ואם נאמר כצד אחד, א"כ כל שלא היסב חסר לו במצה עצמה ולכן יש לחזור ולאכול אף אם לא יסב בפעם השנייה.

מדוע יושבים בשמברכים ברכת על אכילת מצה הרי ברכת המצות צריך לברך בעמידה

מה שהקשתם בשם הפרי מגדים ועוד אחרונים מדוע מברכים ברכת על אכילת מצה בישיבה, הרי קמ"ל בת יוסף אור"ח סימן ח' בשם הירושלמי, וכן בפני אברהם אור"ח סימן ח' דברכת המצות צריך לברך מעומד, א"כ ברכת אכילת מצה דהויה ברכת המצות צריך לברך מעומד, א"כ מדוע מנהג העולם שמברכים בישיבה, ותרצתם בשלשה אופנים.

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה לתרץ, דכיון שמברכים ברכת המוציא בישיבה, אין הדרך לעמוד כדי לברך ברכה שניה, ותדע שכן אנו מוצאים בברכת לישב בסוכה שמברכים בישיבה אחר שמברכים ברכת המוציא, מש"כ כשעושין קידוש בסוכות, לפי הנהגתם שמקדישין מעומד, אז גם לישב בסוכה מברכים מעומד כמו שמבואר בשו"ע א"ח ס"תרמ"ט ס"ב.

האם מצות אכילת מצה הויה היחידה בזמננו דהויה דאורייתא

מה שהקשתם על מה שכתב בשו"ת חתם סופר ח"ט השטות סימן קצ"ו דמצוות עשה של אכילת מצה משומרת בליל פסח היא יחידה נאשרת לנו מכל מצוות אכילה שבכל התורה, אין לנו פסח ולא קדשים לא תרומה ולא מעשר שרן ק מצוה אחת משנה לשנה, דיש להקשות על דבריו, ממצוות אכילה בליל יום טוב ראשון של סוכות, דהויה נמי מצות אכילה דאורייתא, וכן קשה ממצוות אכילה בערב יו"כ, ותרצתם.

הרב דוד גפיצר שליט"א ירושלים

נראה לי לתרץ בין על סוכות ובין על ערב יו"כ, שהם אינם כתובים בתורה בפירוש, דהא יש דעות שגם סעודות שבת הם דאורייתא, אלא שאינם כתובים בפירוש ואינם נחשבים כמניין המצוות, מה שאין כן במצוות אכילת מצה.

מדוע מי שאכל מצה בלא הסיבה צריך לחזור ולאכול הרי יכול לצאת במצה שאוכלים בכורך

מה שהקשתם בשם אחרונים בהא דקמ"ל אור"ח סימן תע"ב ס"ק ז' אם אכל מצה בלא הסיבה צריך לחזור ולאכול בהסיבה דיש להקשות הרי כל הטעם שחייב לאכול מצה בפני עצמה, ולא יוצא ידי חובת מצות אכילת מצה באכילת כורך, משום דאתי מרור דרבנן ומבטל למצה דאורייתא, כמבואר בגמ' פסחים קט"ז ע"א אס כן מאחר וחייב ההסיבה הוא רק מדרבנן, נמצא דבאכילתו הראשונה בלא הסיבה כבר יצא ידי חובת אכילת מצה מהתורה, ומה שצריך לחזור ולאכול בהסיבה הוא רק מדרבנן, וא"כ לכאורה יצא ידי חובתו בכורך, דמצה זו חייבה היא רק מדרבנן כי את האדורייתא כבר קיים, וגם מרור רק מדרבנן ואינם מבטלים זה את זה, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג יצחק קדמוני שליט"א שעלבים

הרה"ג יואל אברהם מושקוביץ שליט"א כולל סאטמאר ירושלים

יש להעיר דיש בדבר מחלוקת ראשונים אם העושה מצוה דאורייתא שלא כפי תקנת חכמים יצא ידי חובת הדאורייתא, ורק לא קיים את הדרבנן, או שכלל לא קיים גם את הדאורייתא, שאמנם הדין בפסחים כ"ה בדפי הרי"ף, דיה כל מי שלא אמר סבירא ליה שידי הדאורייתא יצא, אך ה"תוס' סוכה ג. סוף ד"ה דאמר כתבו דלא יצא אף הדאורייתא.

מדוע צריך שקרבן עולה יכפר על מחשבת עבירה הרי מחשבת עבירה אינה עבירה

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' ירושלמי יומא פרק ח' דף מ"ד תני רבי שמעון בן יוחאי, אין העולה באה אלא על ההררי עבירת הלב, דיש להקשות מדוע צריכים כפרה כלל, הרי אמרינן בגמ' קדושין ל"ט ע"ב ב' מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, דלא הויה כלום, א"כ מדוע צריכים כפרת עולה על זה, ותרצתם בכמה אופנים.

הרב חנוך איזנברג שליט"א פתח תקוה

לכאורה נראה פשוט, שהרי הביאור הלכה בסימן א' מביא שש מצוות תמידיות שכולן במחשבה והויה שאין צדיק אשר יעשה טוב ולא יחטא הרי שעל כך מכפרת העולה.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
 לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
 לביירוטים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
 מי שמעוניין להעטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרה"ג מרדכי אלימלך הלפרין שליט"א בית שמש
 לרגל שמחת היכנס בנו כמר מנחם מנדל נ"ו
 לבירתו של אברהם אבינו במז"ט
 וברכת מזל טוב
 לאביו הגאון רבי אברהם הלפרין שליט"א
 מו"צ קהילת קוניץ ת"א
 ולחמיו הגה"צ ברוך מתתיהו כהנא שליט"א
 רב ביהמ"ד ולטוב בית שמש וראש ישיבת דרכי איש
 יהא רעוא שבוכות זיכור רבבות
 ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרב דוב ברוך קנובליץ שליט"א
 מחנהלת ביהמ"ד בית גול"י קרית בעלזא בית שמש
 לרגל שמחת הולדת בנו נ"ו במז"ט
 וברכת מזל טוב
 לאביו הרב חיים קנובליץ שליט"א
 גבאי בבית התפלה רחסידי בעלזא תל אביב
 ולחמיו הרב מרדכי שרגא לפקוביץ שליט"א י-ם
 יהא רעוא שבוכות זיכור רבבות
 ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרב יעקב איתמר רייך שליט"א
 קרית צאנז נתניה
 לרגל שמחת היכנס בנו כמר יחזקאל נ"ו
 לבירתו של אברהם אבינו במז"ט
 וברכת מזל טוב
 לאביו הגאון רבי בן ציון רייך שליט"א נתני
 נאמן בית רבדיק
 ולחמיו הרב משה טלר שליט"א רחובות
 יהא רעוא שבוכות זיכור רבבות
 ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרב יוסף גראס שליט"א
 קרית בעלזא בית שמש
 לרגל שמחת הולדת בתו תח"י במז"ט
 וברכת מזל טוב
 לאביו הרב נתן גרוס שליט"א י-ם
 ולחמיו הרב בן ציון אדלר שליט"א י-ם
 יהא רעוא שבוכות זיכור רבבות
 ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 שלווחא דרבנן
 הרב חיים המרמן שליט"א
 מנכ"ל בית הוליס לניאדו
 לעילוי נשמת אביו
 הרב יעקב בן הרב משה יוסף המרמן ז"ל
 נלב"ע כ"ט ניסן תשס"ב
 ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרה"ג רבי שמעון יוספוביץ שליט"א
 קרית הבעש"ט פתח תקוה
 לעילוי נשמת אמו
 האשה החשובה
 מרת טובה גיטל בת הרב שלום ע"ה
 נפטרה כ"ז ניסן תש"ע ת.נ.צ.ב.ה.